

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului:

pe un an 8 coroane
 „ 1/2 „ 4 „
 „ 1/4 „ 2 „
 Prețul unui număr . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil:

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea: Caransebeș, strada Constantin Burdiz.

Administrația: Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului: 44.

Manuscripte nu să inapoiază.

Pe Povârniș.

III.

Procedura, după cum spuneam în numărul trecut, a fost sistată în contra dlui Badescu, în fond sau după cum zice deciziunea în merit, fiindcă declarația dlui Oszlányi, conzistorul a conziderat-o de *absolut îndestulitoare*, așa. că n'a aflat de necesară ordonarea cercetării disciplinare.

Și acum să ne ierte ori și cine, un absurd mai mare, ca acesta n'am cetit, n'am auzit!

Cu epistole private, schimbate între oameni ce stau înafară de pricină, nu să poate finaliza, judecă o procedură gravă disciplinară, un adevăr pe care îl cunosc și copiii aplicați pe lângă fișcalii diecezei. Și cu drept cuvânt, fiindcă ea poate să fie și *apocrifă*, plăsmuită din rea credință. Neobservarea acestei reguli și mai ales necercetării *vericități*, pe lângă ascultarea celor interesați, s'a răzbunat cam crunt, căci mai târziu dl Oszlányi recitică în esență vorbele sale și nici pe departe *nu spune, că sunt neadevărate faptele* trecute în jalbă și petrecute în birt. Și minunea minunilor, conzistorul crede dlui Oszlányi, fiindcă *e ceva în favorul* dlui Badescu și nu crede unui mai mare a lui, dlui Ministru de culte, care a făcut cercetări în cauză și a ajuns la convingere *nefavorabilă* dlui Badescu.

Graba însă strică treaba! Apelul, pe deplin temeinic, introdus de dl N. Ionescu, cătră conzistorul metropolitan, a fost încoronat de succes. Deciziunea dela Caransebeș, prin hotărârea conzistorului metropolitan, a fost

anulată și încă pe baza §-lui 74 a reg. discipl. adecă din pricina, că nu s'au observat regulile de procedură și deci cauza nu să putea hotărî, finaliză cu temei.

Urmărirea la Caransebeș începe cu delegarea de comisar a dlui protopop Pepa, care să zice, că ar fi studiat drepturi pe la Debrețin. D-Sa a cutreerat întreg bănatul, din lung în lat, și din sat în sat, și spre onoarea d-sale zis, a ascultat în total 21 de persoane, adevăr spus *cu totul străine cauzei, faptului cu care e înculpătl dl Badescu, și încă în lipsă și fără știrea pârătorului sau oamenilor lui de încredere.* În baza acestora apoi cu o mare grabă s'a adus o nouă deciziune. Ea are numărul 386 din 1909, și întocmai ca și antecesoră ei, *sistază continuarea procedurii contra dlui T. Badescu.*

Și D-Voastră, întrebați de motive? Bine vi-le dăm!

1. Din faziunea celor 21 de *martori* (?) ascultați, toți judecători și procurori, *dar străini cauzei și bisericei judecătore*, reieșe că dl Badescu e un om de treabă, a trăit o viață cu totul retrasă. Bravo! Faziunea e congruentă cu faptele din jalbă! Intocmai ca și vorba celuia: „tu babă ești surdă... ba dau și pe urdă“. În chipul acesta, dl Pepa, putea interoga și pe ministrul Günther sau ori ce altă persoană, și cu toții iar fi răspuns, că dl Badescu, după cât știu ei, e om de treabă! Și oare de ce? Un principiu de drept, pe care îl cunoaște doară și fiscul conzistorului, învață, că, „tot omul e de a să ținea de om

de treabă până la proba contrară“. Vedeti domnilor conzistorialnici, *chiar contrarul acesta eră în probă și... și D-Voastră nu l-ați îngăduit, nu l-ați lăsat să iasă la iveală.*

Apoi fuziunea acestor martori ar fi congruentă, aparținătoare cauzei ce să judecă, numai dacă ei erau ascultați sub *jurământ*, cece însă nu s'a făcut, prin ce s'a călcat în picioare § 27 al reg. disciplinar, potrivit căruia *fiecare martor are să-și întărească depozițiunea cu jnrământ*. Nici aceasta nu e o violare a dreptului, scris domnilor conzistorialnici?

Proba aceasta, samănă mult cu cea a veacului al VI-lea, când bietul român pentru a scăpa de grave acuzări se folosia de prietini, cunoscuți și miluitori, în istorie cunoscuți sub denumirea de *jurători*. Azi, însă domnilor, trebuie să știți, că legea scrisă trebuie ținută de sfântă dela opincă până la vlădică, și, că o procedură asemenea celei făcute de D-Voastră e nu numai ridiculă, ci și jignitoare, de vreme ce speculează asupra neștiinței, dă exemplu cât să poate de rău și îngrijitor, pentru care mâne poimâne trebuie se fiți făcuți rezponzabili.

2. Deciziunea mai are și un alt motiv *clasic*. Dl Badescu e achitat, fiindcă învinuirile aruncate în cărca lui s'au *prescris* deja. Perfect, admirabil Preasfințiților și Preacinstiților!

Cu sentința aceasta în mână, dl Badescu, care și el disciplinează la preoți, numai mândri nu se poate. Ne permitem și întrebarea: oare să crede el de achitat și încă pe deplin? Căci uite numai!

CHEAG

pentru strângerea brânzei, garantat, nestrucăcios, se află în formă de esență în sticle și în pravuri la

„SEVERINEANA“
 societate comercială pe acții în
 CARANSEBEȘ.

Prescripția, după priceperea tuturor juriștilor, afară de aceea a fiscalului konzistorial, apără numai de pedeapsă, *nu însă și de culpabilitate*, ea nu șterge pata de pe frunte, nici mâna sacrilegă, ci dă numai din grație drumul celui inculpat. Un exemplu zilnic ne va lumina. După 20 de ani legea nu pedepsește ucigașul, nu, pentru că nu-i vinovat, ci fiindcă trecând un timp îndelungat, ordinea publică numai are nevoie, pentru susținerea ei, de a întemnița sau amenda. În cazul Badescu, de asemenea prin *invocarea prescripțiunii*, culpabilitatea e pe *deplin stabilită*, fiindcă numai faptul punibil să poate prescrie. Dl Badescu beneficiază de ea numai întru atâta, întru cât nu e constrâns a suferi o pedeapsă. Din punct de vedere al ordinii sociale și morale, cade sub excepțiune, situațiunea lui fiind egală cu aceia, care și-a făcut pedeapsa. De ce să se găsească acesta în o situațiune mai grea decât aceea, care a scăpat numai în urma prescripțiunii? Pe lângă aceasta să mai știe și împrejurarea, că în șirul gentlemanilor intră numai oameni *neprihăniți*, adică aceia cari n'au săvârșit nici o faptă rea, nu însă și cei scăpați în urma trecerei vremii — a prescripțiunii.

Și contrar acestui principiu zilnic respectat de toate popoarele zise culte, konzistorialnicii cu musca pe căciulă, în decisiunea lor spun, că dl Badescu „prin purtarea sa deamnă (dându-te pe sub mese N. C.) și serioasă insuflă respect tuturor (celor din birt N. C.) și să bucură de respectul tuturor (care-s aceia dle? N. C.)“. O măgulire de atare natură nu s'ar fi așternut pe hârtie nici dacă sentința era făcută de însuși dl Badescu. Noroc, că sentința e a konzistorialnicilor, cari pentru a se face și mai mult de batjocura lumii, administreză în motivare și o dojană dlui Ionescu, împreună cu o predică morală, aproape cu o înjurătură, și aceasta pe cuvântul, că *a îndrăsnit a se jelui*. Cu aceasta formă ne mai pomenită de motivare și-au tăiat și ultima creangă de sub picioare, numai pot zice autorii, *că sunt nepărtinitori*, judecători drepecți, fiindcă aceștia nu să uită la oameni, ci la fapte.

Și decisiunea aceasta jignitoare a fost supusă apelului din partea dlui Ionescu. Motivele de cassare sunt grave și pe deplin temeinice și corespund în cea mai mare parte critice de sus. Și cu toate acestea n'a dus la izbândă.

Decisiunea a doua a Caransebe-

șului, Konzistorul metropolitan a aprobat-o și încă pe cuvânt, *că martorii jăluitarului au fost combătuți prin aceea propuși de partea inculpată*. Aici e un adevăr la mijloc. Martorii propuși de jăluitar nu au fost ascultați *nici odată* și în urmare nici nu putea să vină cu aceea a inculpatului în contrazicere. Iată pe ce adevăr să bazează hotărârea konzistorului metropolitan. Și acum on. cetitor spune deschis, poate să rămână hotărârea aceasta în picioare, poate să aducă liniște sub sceptrul dreptății în biserică?

În pronunțarea hotărârei, konzistorul metropolitan a fost cu totul *inconsecvent*. În prima hotărâre cassatorie a sa, îndrumă konzistorul din Caransebeș să *pertracteze cauza conform regulamentului de procedură și să eruiere toate datele pozitive, relative la aceasta cauză*. Nici unul nici altul din acestea ordine n'a fost împlinit și cu toate acestea deși procedura, după chiar a lui părere *șchiopată peste măsură*, decisul din Caransebeș a fost aprobat. Numai cât aceasta aprobare nu s'a putut face în baza dreptului, trebuie că a întervenit altceva la mijloc, ceea ce pe noi juristii nu ne prea interesează.

Scurt și la înțeles! *Procedura e ilegală dela început și până la sfârșit!* Un remediu e neapărat de lipsă. Dar unde-i.

Mulți și mai ales cei prinși cu nedreptatea vor strigă în gura mare, că se provoacă o ingerință străină în biserică. Mai încet cu limba! Până când legea scrisă să respectează cinsti, până atunci nime nu să poată băga în biserică noastră. Atunci însă când se calcă cu picioare murdare regulamentele, legile bisericeii, statul e îndatorat să întrevină, că numai așa se poate menține ordinea și morala în acest sîn, care trebuie să rămână neprihănit.

Și încă una. Mai repetăm. Graba strică treaba. Inzadar aceasta rehabilitare grabnică a dlui Badescu. Vlădică nu credem că va fi, căci actele din cari am cules și noi să vor inspecta și adevărul va eși nesmintit la iveală.

Rehabilitatorii trebuie să știe și aceea, că dl Badescu a fost clasificat deja de dl ministru al cultelor și încă după cum se vede chiar și din actele din chestiune în chip *defavorabil*. Apoi să ne spuneți cum credeți, că va putea face o propunere de întărire?

Și dacă știți și acestea, apoi de ce s'a călcat dreptatea așa de grav? *Ca să ajungem mai curând pe povârniș?*

Știri politice.

Criza încă nu e descurcată. Din zi în zi se așteaptă vești nouă despre mersul și descurcarea ei, cumva, și totuși până acum nimic nu e în schimbarea ei. Audiențele la M. Sa sunt aproape zilnice. În 5 l. c. st. n. a avut loc o intimă consfătuire între ministrii la locuința dlui Justh. Au fost de față dñii Wekerle, Kossuth, Günther, Josipovich și Andrassy, înțelegându-se cu toții cu privire la atitudinea ce trebuie să o iee foștii ministrii în noua situație. Wekerle va cere M. Sale să numească din nou întregul cabinet. (Cel puțin așa se vorbește.)

Ședința parlamentului. În urma cererii deputaților croați, dl Justh, în calitate de prezident al Camerei a convocat sfatul fărăi pe 5 ale l. c. S'a ținut ședința, care a durat abia a jumătate oră. S'a discutat asupra violării imunității deputatului croat Novosel, prin faptul, că acesta a fost arestat fără învoirea prealabilă a Camerei, în procesul ce se ține de atâta timp în Zagrab. Să crede, că Novosel a luat parte la propaganda sârbească, contra patriei noastre.

Pentru dl dr. Ștefan Petrovici.

Dl dr. Ștefan Petrovici a publicat în unele foi următoarele:

Onorată Redacțiune!

Vă rog să bine voii a da loc următoarelor șire: Nainte cu câți-va ani s'au debitat în „Renașterea“ de rușinoasă memorie din Caransebeș, iar după apunerea „Renașterei“ se debitează în „Severinul“ din Caransebeș cele mai grețose acuse în contra unor persoane aplicate la Consistoriul din Caransebeș, îndeosebi în contra Preacuvioșiei Sale dlui protosincol dr. Tr. Ios. Badescu, acuse, pe cari un jurnal ce se respectă nici nu le reproduce.

Autorii acelor acuse sunt fostul proprietar al „Renașterei“, temerarul domn. dr. N. Ionescu și lașii săi tovarăși grupați în jurul „Renașterei“ și mai târziu în jurul „Severinului.“

Acusele debitate în aceste jurnale au fost denunțate și dlui ministru de culte și instrucțiune, care le-a denunțat apoi, în vestitu-i rescript No. 307.1907, Consistoriului diecesan

Acusele erau de două categorii. Unele erau concrete, altele vage, nedeterminate.

În urmarea atât a acestei denunțări făcută prin mijlocirea dlui ministru, cât și în urmarea altor două denunțări făcute din partea dlui dr. N. Ionescu direct Consistoriului diecesan și cererei dlui dr. Badescu, Consistoriul diecesan a ordonat cercetare disciplinară.

Ce privește acusele concrete, cercetarea a avut de-o parte rezultatul negativ, că nici una dintre acuse nu s'a dovedit de adevărată, d'altă parte rezultatul pozitiv că toate acusele s'au dovedit de scornituri lipsite de ori-ce basă reală, iar cu privire la acusele vage, nedeterminate, s'a dovedit prin fasiunea a 21 martori de cea mai aleasă poziție socială și oficială, — în cea mai mare parte de altă naționalitate și confesiune, — că conduita morală a dlui dr. Badescu poate servi de model.

Din aceste motive Consistoriul diecesan a sistat procedura, interzicându-i totodată dlui dr. Badescu a intenta proces dlui dr. N. Ionescu și jurnalelor, cari l'au calumniat, „pentru că astfel de chestii nu se resolvă prin sentințele forurilor civile, ci numai și numai prin judecata forurilor bisericești ca singure competente în ce privește activitatea oficioasă și purtarea morală a organelor bisericești“ — iară Consistoriul metropolitan ca for de a 2-a și *ultima* instanță a aprobat decisele Consistoriului diecesan.

Causele disciplinare sunt deci finalizate.

Cei iubitori de adevăr și ordine se închină adevărului și ordinii. Dar nu oamenii toți sunt iubitori de adevăr și de ordine. Dl. dr. N. Ionescu

și lașii săi tovarăși urmează a prezenta și mai departe acușele dovedite de calumni drept fapte reale. — Dovadă articolul de fond din nrul 31 al „Severinului”, în care acușele se prezintă din nou drept fapte, iară Consistoarele drept călcătoare de lege! Dovadă un nou pamflet, din care mi-a căzut ieri în mână un exemplar tipărit, pamflet adresat în forma de interpelație dlui dr. Badescu, în care se debitează din nou drept fapte aceleași acușe, cari s’au dovedit de *scornituri* lipsite de ori-ce basă reală, de *calumnii răutăcioase*.

Acest pamflet se zice că se va răspândi imediat înainte de alegerea de episcop în mai multe sute de exemplare.

Este treaba serioșității și simțului bun al celor ce-l vor primi: *a da crezământ unui pamflet ori decisiunilor forurilor disciplinare bisericesti.*

Intențiunea dlui dr. Petrovici e vădită. El voește să pregătească calea prietenului său spre episcopie. Nu interesele mai înalte, nu dorul de a vedea ordine în biserică, nu temerea, că dieceza Caransebeșului va decădea tot mai mult, l-a îndemnat pe dl dr. P. să prindă arma și să apere pe prietenul său, ci interese de clică și-au jucat și în această acțiune rolul.

Să clarificăm în câteva cuvinte situațiunea dlui fiscal konzistorial. Dl dr. Petrovici e fără îndoială unul dintre cei mai distinși bărbați ai noștrii. Independența de caracter, iubirea de adevăr, dragostea pentru biserică l-au caracterizat în trecut. Cel puțin activitatea desvoltată de d-sa în diferitele corporațiuni bisericesti, pășirea sa cinstită, bărbătească, fără rezervă și cruțare, ne prezintă pe dl P. în astfel de lumină. Cei dela Konzistor au avut însă totdeauna *ace* pentru *cojocul* celor independenți. *Popeș* a trebuit dat afară din sinod, pentru că avea nefericirea a mai zbiciui câte un rău, regretatul *Bredicean* a fost scos de cei dela Konzistoriu din *Congres* și *sinodul eparhial* și timp de 9 ani n’a mai putut intra în corporațiunile bisericesti.

Și dl dr. Petroviciu a fost pus la ispită. Înainte cu câțiva ani s’a pomenit adecă, că într’o ședință a Konzistorului plenar a fost numit *alt* fisc konzistorial, un prieten al dlui dr. *Badescu*. Medicamentul și-a avut efectul. Dinții veninoși au dispărut și de atunci dl P. este cel mai blând mel și cel mai aplecat mameluc al dlui *Badescu*. El e capabil să-i apere pe toți. Așa vedem pe istețul *Stefi*, pe vestitul iurist propunând cercetare disciplinară sau chiar punere sub *acuză* contra cutărui preot sau *protopop* și apărând cu toate mijloacele pe prietenii săi. Numai așa se poate, ca d. e. cea cu *didactul* dela institutul pedagogic, unde s’a aflat că lipsesc sume însemnate, fiscalul konzistorial a propus sistarea procedurii, când evident să constată că banii lipsesc, și atât referentul *V. Badescu*, cât și celce datorință ar fi avut să în-

casseze și administreze banii, puteau fi trași la răspundere, eventual *chiar* și numai pentru neglijență în oficiu și puteau fi siliți la restituirea sumelor, ce lipseau. Sistarea procedurii a trecut-o fiscalul konzistorial, bazându-se pe ridicolul motiv, că inculpatul n’a putut ști, că unde se depozitează banii și așa a fost îndreptățit a-i întrebuița spre scopurile sale.

Aceasta motivare a produs un hotot de compătimire din partea senatului konzistorial, la adresa fiscalului respingându-o cu indignare și scârbă. Ei bine, crede dl dr. Petroviciu, că d-sa în acest chip își împlinește în mod conștiincios datorințele legate de oficiul său și nu ar fi oare mai bine să lase afacerile acestea în seama altui avocat, poate mai independent?

Prin epistola din urmă dl fisc konzistorial s’a făcut de rușine și nu ne-am putut aștepta, că să meargă așa departe cu ignoranța. Epistola publicată nu este deamă de *capul* și *caracterul* dlui dr. Petroviciu, pentru că nu se urmărește statorirea adevărului.

Să analizăm puțin epistola dlui dr. Petroviciu fără a ne mai ocupa pe larg cu acușele ridicate contra dlui dr. *Badescu*. Dl dr. P. sustine, că Konzistorul *chiar* și la cererea dlui *Badescu* ar fi început cercetare disciplinară și că acușele concrete nu s’au dovedit de adevărate, că de niște *scornituri* lipsite de orice bază reală și că prin ascultarea a 20 martori — *în cea mai mare parte de altă naționalitate și confesiune* — s’ar fi constatat, că conduita morală a dlui dr. *Badescu* poate servi de model.

Dl dr. Petroviciu sau din neștiință sau din ignoranță întortochează lucrurile. Fapt e, că contra dlui *Badescu* s’au ridicat acușe grave. Fapt e, că *Konzistorul plenar* n’a voit să între în meritul cauzei, ci *chiar* la cererea dlui dr. *Badescu* s’a sistat orice procedură, *fără a se începe cercetare disciplinară*. Afacerea s’a apelat la konzistorul metropolitan, care a nimicit decisul konzistorial și a îndrumat *Konzistorul să înceapă cercetare în toată regula*. Cercetarea s’a început, dar’ cum? S’au ignorat toate dispozițiunile regulamentului disciplinar. Acuzatorul n’a fost *incunoștințat* despre decursul cercetării, *martorii, cari puteau dovedi acușele singurate n’au fost ascultați*, acuzatorului nu i-s’a dat dreptul garantat în § 25 al reg. discipl. de a-și alege bărbați de încredere, ci s’au ascultat 21 de martori neanunțați de nimeni, foști *judcători* pe la judecătoriile din Caransebeș, toți *de altă na-*

ționalitate și confesiune, cari n’au putut dovedi alta, decât că dl dr. *Badescu* înainte de 15—20 de ani a fost bun *hazafi*. Un singur om, dl *Oszlányi*, care a fost martor ocular, a fost ascultat, fără însă să fi fost ascultat după toate formele și *sub jurământ*. Martorii acuzatorului au fost ignorați. Așa stăm cu cercetarea făcută de Konzistor, carea a servit de bază la aducerea decisului konzistorial. A urmat apelația. Konzistorul metropolitan avea să se pronunțe. Și ce s’a întâmplat? Prietenii dlui dr. *Badescu*, în frunte cu dl dr. *Petroviciu* au ținut în *Lugoș* un conventicul și cu *2 zile* înainte de Konzistorul metropolitan s’a făcut presiune asupra *I. P. S. Sale* dlui *Metropolit*, amenințând cu trecerea mai multor tracte protopresbiterale la *unire*.

Acesta este fapt pozitiv și am putea numi pe un preten al dlui *Badescu* care scrisese o epistolă în acest înțeles, și care epistolă prin mijlocirea unui domn din *Budapesta* a ajuns, încă înainte de ședința konzistorului metropolitan, în mâinile *I. P. S. Metropolitului*. Se înțelege de sine, că între astfel de împrejurări, metropolitul s’a văzut silit să aproabe decisul, cu care atât de mult se laudă dl *Petroviciu*. Spre liniștirea sa însă îi putem șopti dlui P., că afacerea *nu este încă terminată*, și avem deplina speranță, că guvernul va *nimici* o sentință, prin care s’a călcat în picioare reg. disc. și ordinându-se din nou cercetarea, Konzistorul va fi silit să asculte pe acuzat și martori și nu vor mai colinda toată țara după martori, cari „*n’au văzut, n’au auzit*”.

Nu e scopul nostru să lovim în dl *Dr. Badescu*, deși după cele întâmplate în biserică noastră, de când *D-Sa* e mare și care la Konzistoriu nu ar merita nici o considerare. La sinodul eparhial s’a pus baza pentru *pace* și un fel de înțelegere în biserică și nu voim să ni-se poată aduce învinuiri, că din nou am duce începerea luptei în această nefericită diecesă.

În interesul bisericii însă suntem siliți să luăm poziție, față de pericolul ce amenință din nou biserică, și constituțiunea ei. O ceată de oameni adecă, între ei și dl *Dr. Petroviciu*, ar dori să-l vadă pe dl *Badescu* așezat în scaunul episcopesc al *Caransebeșului*, și pentru acest caz, declarăm, că nici când nu vom permite *umilirea* bisericii și vom lucra cu toate mijloacele și pe toate căile contra unui astfel de plan infernal. Declarăm în mod hotărât, că pe dl *Dr. Badescu*, cu *însușirile și virtuțile* *D-Sale*, nu-l

ținem capabil de a sta în fruntea bisericii, pe care tocmai D-Sa și pretenii D-Sale au dus-o pe povârniș.

Ne oprim. Momentul ce ne stă înaintea e mult prea solemn, decât să aruncăm vorbe nepotrivite și să mai răfoim prin cărțile unora. Suntem deciși să mergem în biserică pe calea păcii, să aruncăm vâlul asupra nefericitului trecut, să lăsăm pe fiecare la locul său să-și facă *cel puțin* în viitor datorința cu conștientiositate, *dacă însă vom fi chemați la luptă, din nou vom prinde armele.*

Abuzurile săvârșite pe baza regulamentului nou în dieceza Caransebeș.

V.

„Reg. nou este neoportun, pentru că nu avem destui teologi cvalificați pentru parohiile vacante, — conzistorele vor fi silite a trece §§ și îndeosebi vor aplica § 17 alin. c) stând înaintea unui vismaior“ — afirmaserăm în „Renașterea“.

Servească următoarele cazuri ca documente :

a) Unele comitete parohiale s'au ținut strict dispozițiunii alin. c) din § 17, adecă neaflându-se recurenți de cl. II, — au deschis-o a doua oară, convinși fiind cu adnexul: „In urma publicării fără rezultat de până acum — se publică din nou concurs, admițându-se și recurenții de cl. III“.

Astfel în dieceza Caransebeș :

La Vrani (F. D. Nr. 17), Globurău (Nr. 6 F. D.), Bolvașnița (F. D. Nr. 39), Zgribești (F. D. Nr. 39), Cornereva (F. D. Nr. 34).

In dieceza Aradului :

La Bonțești (B. și Ș. Nr. 10). Checheș (B. și Ș. Nr. 46).

b) Altele comitete parohiale cu aprobarea protopopiatelor nu au observat reg. nou, ci având în vedere pe unul ori pe altul aderent, deja la prima publicare au alăturat adnexul de sus *abuzând de lege.*

In dieceza Caransebeșului :

La Toager (F. D. Nr. 9), Feneș (F. D. Nr. 13), Bănia (F. D. Nr. 17), Honorici (F. D. Nr. 4), Grebenaț (F. D. Nr. 23).

Observ în dieceza Aradului nu a obvenit nici un caz, pentru că concursurile publicate contrar dispozițiunilor reg. nou, s'au respins din partea Preaveneratului Conzistor diecezan !

Au obvenit cazuri interesante cu adnexul de sus ș. a., la a doua publicare s'au prezentat cvalificați de cl. III., îndeosebi dnii protopopi se încurcau în cazuri de acestea.

Unii afirmău și susțineau, că au dreptul să candideze și pe cei de cl. III, alții respingeau recursele celor necvalificați pe baza § 19 alui d) și candidau numai pe cei cvalificați.

Eu susțin, că în cazul prim s'a făcut abuz, — în curând voi vedea decisul Preav. Conzistor din Caransebeș, dintr'un caz concret a serviciului, — unde deși erau doi recurenți cvalificați de cl. I, protopopul concerninte a candidat și pe aderentul de cl. III.

Toate aceste nedumeriri devin din împrejurarea, că Preav. Conzistor nu a pașit energic în cazuri de acestea.

In Nrii următori voi trece la abuzurile săvârșite de sinoadele protopresbiterale la clasificarea parohiilor. Observ, că clasificarea s'a făcut fără orice scrupul, parohii fruntașe s'au clasificat de cl. II, deși numărul sufletelor și situațiunea topografică conf. § 16 reg. n. pretindeau clasificarea în parohii de clasa I.

„Teologul“

Recunoștința poporului

față de

II. Sa dl deputat Constantin Burdia.

Dupăce poporul s'a convins, că atunci, când votul dat la alegerea de deputat al II. Sale dlui C. Burdia, a fost un moment fericit pentru el, în ciuda bârfitorilor și dușmanilor II. Sale, poporul, a cărei voci sfântă e, sare întru apărarea iubitului ales al lor, turând prin recunoștința chiar a foștilor contrari la alegerea II. Sale dlui C. Burdia de deputat, — orice cârtire adusă contra ilustrului deputat. Do vadă zdrobitoare e și următoarea :

Corespondență.

Onorată Redacțiune !

Subscriși vă rugăm a publică în prețuita foaie „Severinul“ următoarele :

Devenind în vigoare legea nouă despre alcool, anul trecut în luna lui Septembrie, dupăce ne-am fost însinuat răchia, au venit finanții de au controlat-o și măsurat-o făcându-ne să plătim : Lăpădat Tatucu 156 cor. Ion Trailovici 79 cor. și Mihail Trailovici 102 cor., care sumă am și plătit-o momentan.

Cei câțiva naționaliști, sau cum să mai zic și „țuțuliști“ dela noi, abea au așteptat ocaziunea să ne năcăjească, zicându-ne : „Vedeți ce v'a făcut Burdia al vostru, pe care-l întimpinați cu paradie“.

Auzind despre acestea dl învățător *George Jurchescu*, ne-a întrebat despre această întâmplare, care auzind ne-a spus, că e cu neputință să plătim atâta. Deloc a cerut informațiuni dela bunul nostru deputat II. Sa dl *Constantin Burdia*, apoi conform informațiunilor căpătate ne-a făcut rugări la direcția financiară trimițându-le dlui deputat spre a le subșterne la locul competent.

Toate acestea ni-le-a făcut dl învățător fără să-i plătim ceva, ci numai din iubirea și din chemarea sa ca învățător spre a fi folositor comunei sale. (Așa face și țuțulistul de popa Tatucu ? N. C.)

La câteva săptămâni după trimiterea rugărilor noastre a venit dela direcțiunea financiară dl secretar *Damșa* de a luat protocolul cu noi. Atât dlui secretar *Damșa* cât și dlui notar *Bossert* le putem mulțami, că s'au purtat cu noi ca niște adevărați binevoitori ai poporului.

Iar acum spre mai marea bucurie a noastră ne-am căpătat îndărăt banii plătiți ca pedeapsă : Lăpădat Tatucu 81 cor., Ion Trailovici 45 cor. și Mihail Trailovici 62.

Și cine ne-a esoperat restituirea pedepsei ? *Iubitul nostru deputat II. Sa dl Constantin Burdia.*

Iată iarăși o faptă nobilă a deputatului

nostru, făcută singuraticilor alegători și încă nouă : Lăpădat Tatucu și Mihail Trailovici ca unora, cari n'am votat cu dânsul la alegerea de deputat. Deci s'au adeverit spusele dlui deputat, că nu va deschilini pe ceice n'au votat cu dânsul, știind că nu noi suntem de vină, ci amăgitorii poporului.

Faptul, că rugăm a se publică în foaie aceasta cauză n'o facem cu gândul spre a-l lăuda pe dl deputat pentru această faptă. Căci știm noi, că această faptă din partea dlui deputat e mică, stă departe ca cerul de pământ pe lângă acele fapte generale ce le-a făcut întregului cerc al său.

Însă nouă această faptă ni-e mare, că am primit îndărăt o sumuliță frumoasă, căștigată cu multă trudă și pe care o credeam de perduță.

Noi, numai mulțamitori și recunoscători putem fi *II. Sale dlui deputat C. Burdea*, că unde nu mai poate, sare în ajutorul poporului și numai aceea putem zice, că : deie bunul Dumnezeu, ca toate cercurile românești să aibă deputați ca deputatul nostru, căci atunci vom putea înainta și prospera.

Mulțamindu-vă pentru ospitalitatea acordată nouă în mult prețuita d-voastră foaie suntem ai On. Redacțiunii cu stimă :

Jablanița, la 27 Iunie 1909.

Lăpădat Tatucu, Ion Trailovici,
Mihail Trailovici.

Legislație și justiție.

Ce au să știe proprietarii de mașini de treerat ? Ca stăpânii mașinelor de îmblătit să nu sufere pagube, din nebăgarea de seamă, le publicăm legea care poruncește următoarele : Art. de lege XIV. din anul 1902 zice, că proprietarul de mașini economice e dator să-și înscrie de membri la Cassa regnicolară a lucrătorilor și slujilor economici pe cneltuile sale pe slujitorii dela mașini. Cel-ce nu face așa, poartă urmările prescise de art. de lege XIV. §-ul 26 din anul 1902.

Stăpânul mașinei să-și înscrie lucrătorii de mebrri extraordinari, cu taxă de 1 coroană după fiecare, la primărie. Se întâmplă însă, că stăpânul nu știe înainte : câți și pe cine primește de lucrători la mașină ; trebuie deci să plătească următoarele taxe în Cassa regnicolară a lucrătorilor și slujilor economici :

după o mașină de trierat mânată cu mâna 3 coroane ;

după o mașină mânată cu putere de un cal 6 coroane ;

după o mașină mânată cu aburi 12 coroane ;

după o tăietoare de șică 3 coroane.

Vrând să-și asigure toți lucrătorii, are să plătească următoarele taxe :

după o mașină de călcat mânată cu mâna 5 coroane ;

după o mașină mânată cu putere de un cal 10 coroane ;

după o mașină mânată cu aburi, dela 2—6 puteri de cai 18 coroane ;

după o mașină mânată cu aburi începând dela 7 puteri de cai în sus 22 coroane ;

după o tăietoare de șică 6 coroane.

In taxele înșirate nu să înțeleg deloc mașinistul și fochistul. Primăria dă tuturor deslușiri amănunțite.

Impărțirea pășunilor comunale. Ministrul reg. ung. de agricultură din incidentul unui caz concret a decis, că pășunile, cari for-

mează proprietatea comunelor, ca și a composesoriatelor, numai cu concesiunea ministrului se pot împărți.

Fumatul copiilor oprit. Municipiul din comit. Bistrița-Năsăud a întocmit în congregația sa un statut, care oprește fumatul copiilor în vârstă de sub 15 ani. Acești copii n'au voie să cumpere nici tutun nici chibrite. Negustorii, cari calcă dispoziția aceasta, sunt pedepsiți cu amendă până la 100 cor. Aceeași pedeapsă li-se dă și părinților sau tutorilor, dacă nu împedecă fumatul copiilor lor. Pedepsele sunt dictate de poliție și de pretură ca prima instanță, de vicecomite în a doua instanță și de ministrul de interne în a treia instanță.

Din străinătate.

Războiul dintre Turcia și Grecia.

Se vestește din Salonic, că între Turcia și Grecia raporturile au devenit foarte periculoase. Se zice, că izbucnirea unui războiu sângeros se așteaptă din zi în zi între aceste state, din cauza inzulei Creta.

— Anglia își retrage trupele din Creta pe vasele de războiu ce se află în sînul Suda, pentru a apăra steagul turcesc. Guvernul englez asigură pe Turci, că îi va sprijini, contra Grecilor.

— Sârbia deasemenea se înarmează pe ascuns, cu scop de a ataca pe Turci.

Din Turcia.

— Satele albaneze Sipsai, Racac și Morina au fost nimicite de tunuri, fiindcă s'au răscolat contra stăpînirii.

— O telegramă din Taebriș vestește, că acolo revoluționarii persieni au măcelărit în-grozitor armata saului Persiei.

— Ultimele telegrame sosite din Albania anunță, că albanezii s'au răscolat din nou. Djavid pașa a plecat la Ipek cu două batalioane de infanterie și 2 tunuri. Localitatea Cula, unde se retraseră albanezii revoltăți, a fost bombardată. Străzile sunt pline cu cadavrele răsculaților, iar cari au scăpat cu viață s'au refugiat, ca cu puteri nouă să se pună din nou pept la pept cu armata turcească.

Diverse.

Într'un cuib păcătos din Madrid, un jucător de cărți și-a pierdut toți banii, și i-a pretins însă dela rival cu revolverul în mână, începînduse un măcel împrumutat între rivali. Trei jucători au fost împușcați, 5 sunt grav răniți. Poliția a aflat la ei 12.500 franci.

— În urma cutremurului din 2 Iunie la Messina, o parte a unei case s'a prăbușit îngropînd o femeie cu copilul ei. Afară de asta numărăoase zidiri s'au prăbușit. S'au scos până acum de sub nouăle dărămături mulțime de cadavre și răniți.

— O telegramă din New-Yorc aduce senzaționale amănunte despre omorul tainic, a cărei victimă a căzut d-na Woodvill. Ancheta a stabilit, în chip aproape neîndoios, că ucigașul tinerei femei e un oarecare Estman, bancher și jurnalist, numai pentru ochii lumii, însă asasin de femei de meserie. Din scrisorile, în cursul investigațiilor poliției reiese, că acest Estman a întreținut treptat relații intime cu mai multe femei tinere. După ce le momia la el acasă și abuză de dănele, le omoră, cadavrele le îngropă în grădina din dosul locuinței.

Tot Estman — și aceasta a stabilit o anchetă — e ucigașul d-nei Cuine, a cărei dispariție misterioasă a intrigat mult pe vremuri.

Din Rusia.

— În Varșovia un revoluționar cu un glonț de revolver a rănit pe generalul Sitin, pe fata lui de 19 ani cu un alt glonț a omorât-o, tocmai când aceștia se întorceau dela plimbare, ziua la amiază.

— În capitala Rusiei au murit de coleră 28 oameni. Sunt acum bolnavi de coleră peste 700 oameni.

NOUȚĂȚI.

KĂLINDAR SĂPTĂMĂNAL.

Anul 1909. Luna Iunie (Ciresar) are 30 zile
Luna Iulie (Cuptor) are 31 zile.

Zilele	Calendarul vechiu	Calendarul nou
Dum.	28 Chir și Ioan	11 Pius
Luni	29 (+) P. și Pavel	12 Henrick
Marti	30 Adun. Ap.	13 Margareta
Merc.	1 Iulie. C. și Da.	14 Bonavent.
Joi	2 Vest. Mariei	15 Imp. Ap.
Vin.	3 M. Jacint	16 Rut
Sâm.	4 P. Andreiu	17 Alexe

Dum. 7-a d. Rusalii, ev. Mat., c. 8 gl. 6 v. 7.
„In vremea aceea trecând Isus mers-au după dânsul doi orbi...”

Să regulează Timișul. Mai mulți locuitori fruntași ai orașului nostru s'au prezentat la dl primar *Octavian Bordan*, cu rugarea, ca să vină în ajutorul moșiilor, mijlocind regularea (izlazul) Timișului, care amenință cu eșirea din albie, pustiind recolta de pe țurmuri. Dl primar s'a și grăbit a face tot posibilul, făcînd pașii de lipsă pe lângă dl ministru. Aflăm acum, că a și sosit la adresa dlui primar *Octavian Bordan*, decisiul ministerial, prin care se dispune regularea țărnicilor (izlazului) râului Timiș. Dl primar mîngăiat, că pașii dânsului pe lângă dl ministru au avut succesul dorit, a și dispus, ca cu graba cea mai mare să se execute lucrările, așa, că groaza inundării Timișului va dispărea în curînd, din locuitorii orașului nostru.

Știre personală. II. Sa dl consilier și dep. diet. *Constantin Burdia*, a sosit în 5 I. c. acasă și va petrece aici posibil până pe la finea lunii curente.

Societ. agronomică din comitatul nostru în luna trecută a ținut ședință ordinară sub prezidența dlui subcomite *Issekutz Aurel*, după propuneri și interpelări, s'a luat hotărîrea, ca în decursul lunilor de toamnă să se facă târg de hoară (galițe) în Govosdia.

Examenele de cvalificațiune învățătoarească, la institutul pedagogic din loc, s'au ținut la 16, 17 I. c., și anume cele orale după-ce cele scripturistice avuseră loc la 8 și 9 I. c. S'au prezentat la examen 17 candidați, Rezultatul examenelor este: 11 candidați s'au declarat cvalificați, 4 candidați, au să emendeze din câte 2 studii, 1 candidat din 1 studiu; iar 1 repețește întreg examenul la anul viitor.

Instrucția gratuită la școalele elementare de stat din loc. Conform dispozițiilor ministeriale din anul 1907, la școalele elementare de stat din Caransebeș, elevii se vor instrui în mod gratuit. Avizăm prin aceasta părinții, cari voesc a-și înscrie copiii aici, spre știre și acomodare.

Un notar model. În comuna Domașnia, poporul și reprezentanța comunală în-sufleții de purtarea, conducerea și interesul sincer ce-l are la inimă dl notar cercual *Ioan Maresch*, pentru înaintarea poporului în cele materiale etc., și înflorirea progresivă a comunei încredințate dânsului, zilele trecute reprezentanța comunei cu întreg poporul au adus omagii, și mulțumită protocolară iubitelui lor notar: *Ioan Maresch*, care într'un timp scurt a dovedit, că este la culmea chemării sale, câștigându-și dl notar prin râvna ce o are spre înflorirea comunei

pe toate căile, iubirea poporului care e mai scumpă ca orice tezaur în lume, căci iubirea poporului e sfîntă. Servească dl notar I. Maresch de model, multor colegi de ai dânsului.

Un reprezentant.

Cea dintâiu româncă maturizantă.

Fiica dlui Petru Lepa, conducătorul soc. comerciale „Severineana“ din loc. dșoara *Lucia Lepa*, a făcut cu succes bun, examenul de maturitate la școalele comerciale române din Brașov, în 28 Iunie n. a. c., dșoara Lucia Lepa este Româncă cea dintâiu, care a făcut examenul de maturitate la școalele comerciale de-acolo.

Muncitori prăbușiți în adâncime. În-tre Reșița și Delinești, în pădurea Igazeului la marginea tunelului, e o prăpastie adîncă, în care din nebăgare de samă, au picat în o adâncimo de 80 metri doi muncitori, ră-nindu-se de moarte.

Pieză maghiară pe scena teatrului în București. Zilele trecute s'a jucat în parcul Oteteleşanu din București pieza maghiară: „*Huszárok a hadgyakorlaton*“, tradusă în românește de dl *Toma Ionescu*, care a avut un succes admirabil. Indeosebi damele a răsplătit jocurile husarilor maghiari cu aplauze frenetice. — Foile „naționaliste“, dela noi, turbă de năcaz, pentru-că cei din România le-a dat o bună lecție prin asta, arătându-le agitatorilor de aici, că cei de dincolo iubesc arta maghiară.

Și-a vîndut muierea. Un sătean din Bulgaria, în urma unui chef strașnic fu înșelat de cătră un tinăr consătean, ca să-i vîndă soția cu care tinărul avea legături de dragoste. Târgul să și făcu, în fața martorilor și tinăra soție fu vîndută pentru zece lei și două ocale de vin.

Luptă cu ursul. În munții săcuesti, a eșit înaintea turmei de oițe ale ciobanului Voicu Dragici un urs, care văzînd pe cioban s'a ridicat în două picioare, ca gîndul de a sări asupra lui. Curagiosul cioban cu o lovitură de ciomag, a culcat dihania la pămînt, apoi folosindu-se de acest moment, a scos junghiul din, praștie (șerpar) și l'a implîntat în mărunțiile ursului, care după puțină vreme a murit. Lupta vitejască cu ursul Voicu a avut-o fără a-și perde cât de puțin sîngele rece și curagiu.

Și-a pușcat nevasta. G. Nyilas, jitar în Penyig, curățindu-și pușca, aceasta s'a slobozit și a nimerit în soția sa, care zăcea în pat bolnavă de mai multă vreme.

Cincizeci de ani cavalier al ordinului Teresian a fost baronul Fejérváry, căpitanul gardei de trabanți. Săptămânile trecute bătrînul general a fost în Viena ca oaspele Majestății Sale.

Grijiți de copii! Un copil de țaran din satul Cazacu (România) s'a urcat într'un pom după cuiburi de pasere, dar a căzut tocmai într'un par din gard. Parul ascuțit i-a pătruns trupul și i-a ieșit prin spate. A murit îndată bietul băiat.

Emigrările în America. Guvernul statelor unite a luat dispoziții pentru a îngreună și mai mult emigrările. Emigranții vor plăti în loc de 4 dolari, dare de cap, de-acum înainte o sumă de 12 dolari. Controla față de emigranți se înăsprește din ce în ce; în săptămîna trecută au fost înapoiți pe un vapor la Fiume din New-York 75 de familii din țara noastră, pentru-că inspectorul de emigrație nu li-a permis debarcarea în America.

In 17 August n., vor debută în orașul nostru, după cum suntem informați, artistul Bârsan cu d-na, însoțiți de trupa lor.

De groaza cătăniei. Petru Adamescu din Valealungă, a fost asentat, în primăvara asta de soldat pe 3 ani, de groaza cătăniei însă s'a spânzurat.

Dramă familiară. Din Zorlențul mare, ne vine știrea, că Antoniu Balaț, întrun acces de furie, și-a puscat muiera cu un glonț de revolver, pe când aceasta dormea liniștită în patul ei. Criminalul a fost arestat.

Dramă sângeroasă pe vapor. O întâmplare tainică, a pus în uimire zilele trecute personalul și publicul călător de pe un vapor, care călătorea pe Dunăre dinspre Galaț la Orșova, anume: pe vapor călătoria o fetiță de toată frumusețea din România, de care se amoretase un turc care și el călătorea pe vapor. Acesta pândia momentul, când fata se retrase în o parte mai ferită a vaporului. Turcu se repezi la ia și voia să o terorizeze cu dragostea. Fata începu să zbere, la ce 2 matrozi îi veniră în ajutor. Turcul scoase un pumnal și-l împlântă în peptul matrozului, soțul acestuia însă, pe când turcul voia să fugă, îl lovi cu o lopată în cap, în urma căreia lovitură turcul se prăbuși în valurile Dunării, aflânduși urmărirea în undele ei.

Catastrofă pe linia ferată. Pe linia ferată Caransebes—Hașeg, în stațiunea dela Poclîșa, zilele trecute, din motive până acum încă necunoscute 8 vagoane de marfă, s'au năpustit cu o putere de fulger asupra trenului personal ce staționă în gară. Cincisprezece călători sunt răniți greu; iar trei cupee de ale trenului personal sunt zdrobite cu desăvârșire. S'a pornit cercetare.

Străpuns de baionetă. De mult timp, jandarmii caută pe hoțul Adam Albu din Baia (cerc. Bozovici), care a fost autorul mai multor furturi. Zilele trecute a fost prins și jandarmii voiau al transporta la Bozovici. Albu însă nu să lăsa, ba s'a pus la luptă cu jandarmii, la ce aceștia voiau să-l lege în lanț. Cu toate, că un jandarm îi puse baioneta în pept; iar soțul său se căznea să-l lege, Albu să zvârcolea din răspuțeri, lovind pe jandarm, acesta însă a împlântat baioneta în bandit, rănindu-l. După aceea a fost transportat înaintea tribunalului din Caransebeș. Aici însă tribunalul a pus sub acuză pe jandarmul *Vuiu*, pentru folosirea armei, el însă se apăra sub motivul, că a fost în stare de apărare.

Jertfele automobilului. Magnatul: baronul Emeric Vay, plecând zilele trecute din Pojon cu automobilul însoțit fiind și de mama sa, contesa Vilma Draskovich cu scop să facă o excursiune la moșie. Lângă comuna Hideghét, la o cotitură de drum s'a întâlnit cu trăsura unui proprietar din Hidas. Baronul nu a avut atâta timp, ca să ferească ori să oprească automobilul, așa încât ruda dela trăsura l'a izbit cu o putere teribilă în piept — și sfărâmandu-i coastele, a trecut până în spate. A rămas mort pe dată. Mamei sale nu i-s'a întâmplat nimic.

Duel cu sfârșit tragic între doi oficeri. Se anunță din Berlin: Un duel a avut loc între locotenentii Zwitzers și Granier, care a costat viața celui dintâi. Zwitzers era însurat și avea doi copii. Cauzele acestui duel sunt următoarele: Acum patru

luni locotenentul Zwitzers a condus într-o seară pe logodnica locotenentului Granier acasă și cu această ocaziune a voit să o sărute. Fata i-a iertat atunci greșeala și i-a promis, că nu va spune nimic logodnicului ei. După 4 luni însă ea totuși a adus cazul la cunoștința logodnicului ei, care la rândul lui l-a provocat pe Zwitzers la duel, care a rămas ucis de arma adversarului Granier.

Iacob Florea din Toracul-mare, a murit în birtul de acolo, bând toată ziua la rachiu. În urma lui a rămas nevasta cu doi orfani.

Câni în slujba poliției și a tâlhariilor. Poliția întrebuițează câni, ca urmăritori și desoperitori de hoți și ucigași. Nici tâlharii însă nu să lasă mai pe jos.

La Toulouse s'a dovedit o bandă de hoți de aceștia, ajutându-se cu câni deprinși la meșteșug. Câni urmăresc victima, dau semne, când să arată ceva de bănuț, își apără stăpânii împotriva polițiștilor și a cânilor lor. Ba ajută și la omoruri. Așa un câne de aceștia a sugrumat pe un bătrân bogat în Chateau: Charmant, lângă Toulouse. Pe hainele mortului s'au aflat urme de labe de câne și păr. A fost luptă cu omul, că s'au găsit și pete de sânge dela el, nu numai dela om. Ba au omorât și un polițist, pe care îl urmărea stăpânii.

O laie de țigani, a furat săptămâna trecută o cassă Werthaimiană dela o fabrică din Ilva-mică, în care din întâmplare erau numai 600 cor. Jandarmeria a și prins pe cei 10 faraoni tocmai când voiau să treacă peste Strâmba spre Mărmaros.

Mâncat de porci. Țiganca Domnica Perjar din Sadagura a mers Lunia trecută în vecini, lăsând un copil mic de 4 luni singur acasă. Reîntorcându-se, a aflat leagănul gol, căci copilul a fost scos din leagăn de un porc, care îi mâncase în timpul acesta mâna dreaptă până la cot cu desăvârșire și-i sfărmasă și degetele dela mâna stângă.

Bibliografie.

„*Amorul veghează*“. Intre publicațiile apărute săptămâna aceasta, una care va avea un deosebit succes e desigur, scânteetoarea piesă a dlor de Caillavet și Robert de Flers: „*Amorul veghează*“ apărută în No. 463 al „Bibliotecii pentru toți“.

Această piesă în care strălucirea și finețea dialogului se împerechează de minune c'o foarte temeinică cunoaștere a sufletului femeii, s'a jucat după cum să știe, cu mult succes pe scena teatrului Național, în stațiunea trecută.

„*Amorul veghează*“ a avut cinstea să fie primită în repertoriul Comediei franceze și a făcut serie pe scena celui mai mare teatru al Franței.

În românește „*Amorul veghează*“ ne e redat de cunoscutul poet d. Anghel, căruia nu i-a fost greu de sigur, să dea piesei autorilor francezi haina literară la care ne puteam aștepta de la recunoscutul d-sale talent.

„Biblioteca pentru toți“ a făcut o alegere din cele mai nimerite punând la dispoziția tuturor pe suma de 30 de bani, o operă atât de plăcută cum e „*Amorul veghează*“.

Se află de vânzare la mai toate librăriile din țară, catalogul complect al acestei Biblioteci a se cere la Librăria Editore Leon Alcalay, București.

GLUME.

Numai bai că:

Strajameșter: — No pe Paști ai căpătat urlaub, mă Nița Gaii, — dar asta ți-o înseamnă, căci numai pentru tatăl tău am copt-o!

Recrutul: (supărat) N'ai bai, că tata și-a vândut dughiana de cârnăfărie.

*

Nu-i beutor.

Ofițerul: Mă Ghiță, vrei să-mi fi dinăru (servitorul) meu?

— Vreau d-le căpitan.

— Cred, că nu ești bețiv?

— Nu d-le Căpitan!

— Dar așa... când și când tot beai un ciocan de răchie?

— O — mă rog — să fie cu butea!...

*

Scurt și cuprinzător.

— Ce mai faci d-le director.

— Bine!

— Dar scumpul d-tale fecior la universitate ce mai face?

— Datorii!

*

Câștig de bani.

— Mă loane, de unde ți-ai câștigat atâția bani?

— Iam periat din hainele stăpânului în toată dimineața!

*

Minte ca o...

Două vecine ajung înaintea judei comunale cu o pricină.

Țica (cătră jude): I-am dat o oală mare împrumut, — să fiarbă la clăcași, mă rog jupâne primar, — și prăpădita de muere, care între noi fie zis îi ține cărarea bărbatului meu, mi-a dat oala spartă îndărăt!

Judele: Ei Tudosio — de ce-ai spart oala, dacă ți-a făcut ușurință și ți-a dat-o să te ajuți cu ea?

— Minte ca o scroafă! — căci întâi: eu dela ea n'am cerut nici o oală, — a doua-oară când mi-a dat oala, eră deja spartă, — al treilea... când i-am dat oala îndărăpt, să fiu în boală de nu eră oala încă întregă, citovă și sănătoasă... iar calea bărbatului său eu nu o țin, numai seara ne întâlnim în grădină, când mă duc după apă la fântâna de sub nucul ăl mare.

*

Cauză...

— Ce nefericire, prietene, am auzit, că te însori?

— Sunt silit, că — e mare...

— Amorul?

— Ba! Datoria!

*

Micul ștregar.

Moș-Costin, trimise pe nepoții săi să se joace prin livadie, — de unde venid, îi întreabă, că cum și-au petrecut și ce au văzut prin iarba verde înflorită?

— Moșule dragă, am văzut un măgar micuț pascănd.

— Ei, zice al doilea nepot — dar eră unul lângă el și mai are, — eră pe cât e moșu.

— Nu crede mosule dragă — minte Niculiță, zău de nu — așa mare măgar cât D-ta, nici nu este în lume — zău de nu!

— Dar nepoți mai ștregari ca voi încă nu sunt în lume! Zău așa.

ECONOMIE.

Cum spălăm lâna pe oaie? De multe ori e nevoie să spălăm lâna, nu după tundem oile, ci mai înainte. Așa facem spre ale mântui de păduchi sau de căpuși. Spălătura o facem cu apă, în care punem acid fenic (fenol sau carbol) dela drogerie, un gram la mia de grame. Dacă e carbol zis crud punem și mai mult ceva, dar să nu fie prea tare. Intrebuințăm și săpun. Lâna astfel spălată și curățită se usucă, crește mai bine și oaiei îi priește, căci nu innădușe și poate răsuflă și prin piele. Și îi e și mai răcoare pe vremurile călduroase.

*

Înțareatul vacilor. Unele vaci cu lapte au obicei, că nu înțarcă până nu fată iarăși. Mulsul până la a doua fătare are urmări rele, atât pentru dezvoltarea vițelului din pânțecă, cât și pentru vacă. Vițelul fără lapte nu se poate bine dezvoltă, iar vaca prin nutrirea vițelului din pânțecă și prin muls slăbește peste măsură. Pentru înlăturarea acestui rău, vaca trebuie lăsată înainte de fătare cu două luni ca să înțarce. Înțareatul se face așa: vaca se mulge tot mai rar, până înțarcă de tot.

*

Despre călbaza (mătasa, mătășina) trifoiului. Călbaza trifoiului conține multă tanină: Din împrejurarea aceasta ne putem folosi pentru stărpirea ei. Într'un vas cu apă, topim sare marțiară (vitroul de marte 10 chilogramme de vitriol pe 100 litre de apă) și cu soluțiunea aceasta stropim părțile atacate de călbază astfel, ca fluiditatea să ajungă și la rădăcinile călbazei. După câteva oare călbaza a ars și s'a prefăcut într'un vâl negru zdremțos. Trifoiului nu-i stricăm de defel prin procedura aceasta. Călbaza se poate stârpi și prin kaliu sulfuric, ce-l respirăm dimineța când e multă rouă pe locurile cu călbază. În chipul acesta stricăm însă și trifoiului, pentru aceea se poate folosi numai atunci, dacă călbaza s'a ivit numai în pete.

*

Sămânța de mac e cel mai bun nutreț pentru hoare. Multora nu le va fi cunoscut, că sămânța de mac este un nutreț foarte bun pentru hoarele ouătoare, fiindcă conține multe din materiile, din cari sunt compuse și ouăle. Sămânța o uscăm bine, o măcinăm și adaugând puțină făină facem turte de mărimea jimlelor (jemiștilor), care le coacem în cuptor. Turtele aceste le sdrumicăm și le amestecăm cu nutrețul.

Târgurile în luna Iulie.

Mehadia: 10—11 Iulie; Bogșanemețască: 15, 16 și 17 Iulie n.

În fiecare Joi, mare piață de vite și oi în Caransebeș, care e foarte cercetat. Afară de târgurile regulate de țară.

Prețul bucatelor în Caransebeș:

Grâu per 100 kilo	20—22—
Săcară " " "	16—18—
Cucuruz " " "	15—16
Ovăș " " "	4.20 5—
Carne de vită kilo	—96 1'04
Carne de porc kilo	1'28 1.36
Carne de mel kilo	—64 —70

Tîrgul de bucate din Budapesta.

— 9 Iulie 1909. —

I. Cereale.

Grâu, majă m., cel mai frumos	cor. 32.60
" " " " mijlociu	cor. 32.—
" " " " mai slab	cor. 31.10
Săcară, majă m., dela	cor. 20.10—20.40
Orz, " " " "	17.20—17.45
Cucuruz nou " " "	15.05—15.55
Ovăș " " " "	19.10—19.60

II. Producte.

(Prețurile sunt socotite după 100 chilogramme și in bani gata.)

Unsoare de porc, dela	cor. 140—144
Slănină,	" " 124—126

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile in 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe amănete și pe efecte. Primește

depuneri

spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele neridicate se adaug 6 în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

R. GRAU și FIUL CARANSEBEȘ

Telefon 47.

păpucar.

Telefon 47.

Cel mai mare magazin pentru domni, dame și copii.

Singurul vânzător a renumitelor fabricate:

„Cobrak“,
„Danubia“, „Chasalla“

precum și a ghetelor curat americane.

Galocini curat de Petersburg marca „Treiunghiu“.

Face ghete fine, moderne după măsură.

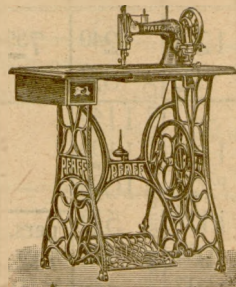
Lucrătoare arangiată de a lucra cu mașini.

— Reparează prompt și efin. —

Mașine de cusut

Pfaff

pentru economia casei și industrie.

Ameliorările cele mai noi.
= Încredere necondiționată. =

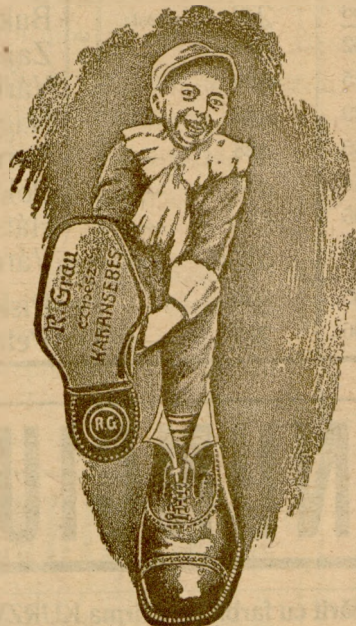
O mașină de cusut ieftină e pentru economia casei un obiect foarte scump și nefolositor, deoarece în continuu cere reparaturi și tocmai atunci nu funcționează când e mai de lipă.

Deposit la:

Adalbert Blascheck
Karansebeș.

Un elev de tipografie

din casă bună, care a absolvat cel puțin 2 clase civile sau gimnaziale și a împlinit etatea de 15 ani, află aplicare în tipografia Josif Jacobovits, Caransebeș.

Mersul trenurilor reg. Ungare

valabil din 1 Maiu 1909.

Budapesta—Timișoara—Lugoj—Caransebeș—Orșova—Verciorova și înapoi														
Pers. 712	Accel. 708	Pers. 714	Accel. 704	Pers. 728	Pers. 710	Expr. 702	Numele stațiilor :	Expr. c/701	Pers. 163/709	Pers. 727	Pers. 715	Accel. 3/703	Pers. 713	Accel. 15/707
830	940	1205	240	735	805	1130	pl. Budapesta (gara de apus) . sos.	1250	715	725	1040	125	405	635
604	251	857	822		526	434	sos. Timișoara-Iosefin pl.	801	945	—	436	750	—	117
1145	702	—	1145		925	—	sos. Bazias (189) pl.	—	428	—	Pers. 741	328	pers.	955
1100	—	1100	1100		738	—	" Arad (156) "	—	709	—	741	615	739	—
1008	450	1100	1008		1001	—	" Băile Buziaș (166) p. la 31 Mai "	—	725	Pers. I-III	520	I-III	1118	—
pers. 744	955	955	515	pers. 742	520	—	pl. Băile Buziaș (166) dela 1 Iulie sos.	—	1008	743	1001	1001	450	450
I-III	1217	1217	428	I-III	328	—	" Bazias (189) "	—	1145	I-III	—	236	702	702
			448		615	—	" Arad (156) "	—	1100	—	1100	1100	356	356
635	300	247	831	540	755	440	pl. Timișoara-Iosefin sos.	755	734	912	641	734	1240	107
642	306	254	837	547	802	—	sos. Timișoara-Fabric pl.	—	727	906	634	728	1233	100
647	307	212	838	550	805	—	pl. Timișoara-Fabric sos.	—	725	905	633	727	1228	1259
838	402	934	938	728	922	541	sos. Lugoj (193) pl.	646	610	723	505	621	1105	1203
—	842	842	—	—	138	—	sos. Băile Buziaș (193) pl.	—	—	—	—	—	943	—
—	805	805	—	107	107	—	" Ilia (Marosillye 193) "	—	—	237	—	—	720	720
846	404	442	943	745	933	543	pl. Lugoj (193) sos.	644	559	713	459	611	1052	1201
956	447	546	1027	848	1043	627	sos. Karánsebes (175) pl.	602	459	615	400	528	950	1121
—	453	557	1037	—	1116	633	pl. Karánsebes (175) sos.	656	452	—	—	522	930	1115
—	—	605	—	—	—	—	" Ujkaránsebes boctăria 55 "	—	443	—	—	—	923	—
—	653	830	1238	—	146	829	" Herkulesfürdő (Băile Herc.) sos.	345	220	—	—	324	644	855
—	718	858	104	—	217	854	sos. Orșova pl.	315	140	—	—	255	605	816
—	727	—	115	—	256	859	pl. Orșova sos.	255	1259	—	—	221	—	756
—	735	—	124	—	305	907	sos. Verciorova pl.	245	1250	—	—	213	—	746

Caransebeș—Hațeg și înapoi.

Amestecat 6412	Amestecat 6414	Per. și am. 6416	Numele stațiilor	Amestecat 6411	Amestecat 6413	Amestecat 6415
—	1015	940	pl. Bpesta gara-apus sos.	635	715	—
—	755	300	pl. Timișoara-Iosefin (172) sos.	1240	734	—
—	816	140	pl. Orșova (172) sos.	217	858	—
—	1122	610	pl. Karánsebes (172) sos.	730	418	—
—	—	—	Karansebes-cazarm.	723	411	—
—	1135	623	Karansebes-fabr.-țigl.	718	406	—
—	1148	636	Jász	702	380	—
—	1156	644	Obrezsa	656	344	—
—	1208	656	Glimboca	645	332	—
—	1235	726	Nándorhegy	630	316	—
—	1247	738	Csirésa	605	256	—
—	101	757	Ruszkab.—Voiszlova	554	244	—
—	114	810	Márga	533	226	sosește
408	150	824	Bouczár	521	214	905
458	239	—	Bukova	—	101	817
552	333	—	Zajkány	—	1207	723
615	406	—	Várhely	—	1141	657
629	420	—	Nagypestény	—	1102	623
635	428	—	Kernyesd	—	1054	616
644	438	—	Poklisa	—	1043	606
706	501	—	Hátszeg	—	1018	544
715	510	—	sos. Váralja (159) pl.	—	958	528
1035	820	—	sos. Piski (159) pl.	—	610	402
1006	755	—	sos. Petrozsény (159) pl.	—	715	1036

Cupeuri directe, cari nu se schimbă sunt următoarele:

Budapesta gara-apus—Báziás cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 805 seara. || Din Báziás pleacă la 428 d. am. cl. I—III.

Budapesta gara-apus — Orșova cl. I—II.
Din Budapesta pleacă la 1015 noaptea.
Budapesta gara-apus—Băile dela Buziaș.
(Peste Timișoara-Iosefin clasa I—II.)
(Numai din 15—Iunie 15 Septemvre.)
Din Budapesta pleacă la 940 dimineața || Din Buziaș pleacă la 1118 dimineața.

Timișoara-Iosefin—Oravicza :
Din Timișoara-Iosefin pleacă la 843 seara.
Din Oravicza pleacă la 225 noaptea.

Cupeuri restaurante se adaugă între:
Budapesta gara-apus și între Karansebeș, daici pleacă la 528 dimineața. || Din Budapesta pl. la 240 după amez.

Explicarea semnelor: Timpul de noapte se socotește dela orele 600 până la orele 559 min. Minutele ce sunt cu linie din jos. de exem. 00 înseamnă orele de noapte.

ANUNCIURI se primesc în toate zilele cu prețurile cele mai moderate la administrația foii noastre. ::

S'a tipărit cu farbă dela firma KURZWEIL JÁNOS și SOȚII, fabricant de farbe BUDAPESTA, în tipografia JOSEF JACOBVITS, CARANSEBES.